

Olavi Ala-Nissilä kesk

Kirjallinen kysymys teknisen työn asemasta ja opiskelijoiden teknisten valmiuksien parantamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Peruskoulun teknisen työn opetusta on merkittävästi kavennettu. Tätä kehitystä on opettajakunta vastustanut, ja tutkittu tieto ei ole ollut tätä tukemassa.

Yläkoulun pakollisten teknisen työn tuntien määrä on vähentynyt jopa 67 prosenttia. Tämä on ongelma, sillä yläkouluun siirryttäessä oppiaineen luonne muuttuu huomattavasti. Kun opetusta on uudistettu, ei ole ymmärretty teknisen työn keskeisiä tehtäviä eli innostamista teknisille aloille sekä teknisloogisen ajattelun ja hyvien jatko-opintovalmiuksien kehittämistä.

Opetuksen uudet normit eli perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, Opetushallituksen ohjeistus käsityöopetuksen järjestämisestä ja uusi tuntijako ovat vahingollisia tekniselle työlle. Ne vaikeuttavat osaamis- ja työvoimapulaa suomalaisissa yrityksissä.

Elinkeinoelämän keskusliitto on tähän asti pitänyt uusia opetussuunnitelman perusteita onnistuneina, mutta nyt sielläkin on teknisen työn kohdalla havahduttu uudistuksen virheisiin.

Opetuksen uusissa normeissa tekninen työ ja tekstiilityö on yhdistetty kokonaan yhdeksi oppiaineeksi, käsityöksi. Tätä ideaa kutsutaan "monimateriaaliseksi käsityöksi". Siinä on ihanteena, että jokaisessa tuotteessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön materiaaleja ja tekniikoita. Ns. yhteisessä käsityössä on sivuutettu Teknisten aineiden opettajien (TAO ry) koulutuspoliittinen ohjelma, jossa painotetaan teknologisen yleissivistyksen tärkeyttä ja teknisen työn vahvaa yhteyttä matemaattis-luonnontieteellisiin aineisiin. Tilannetta vinouttaa se, että yliopistojen viidestä käsityön professorista kaikki ovat taustaltaan tekstiilityön opettajia. Teknisen työn laadukasta tutkimusta on mahdotonta tehdä, jos teknisellä työllä ei ole ainuttakaan omaa professuuria. Käsityötä ei ole yliopistotasolla kehitetty teknisen työn näkökulmasta. "Monimateriaalinen käsityö" tekee laadukkaan teknisen työn opetuksen hyvin vaikeaksi. Käsityö oli aiemmin suosittu valinnaisaine, jossa suosituin.

Valinnat 8. ja 9. luokille ovat vähentyneet paljon. Helsingin ja Turun yliopistoissa on menossa yhteistutkimus, jossa asiaa kartoitetaan.

"Monimateriaalisen" käsityöopetuksen toteuttaminen oppilaita motivoivalla tavalla on lähes mahdotonta. Myös oppilaan mahdollisuudet huomata matemaattis-luonnontieteellisellä tiedolla olevan monia käytännön sovelluksia vähenevät. Uuden POPS:n tavoitteena oli oppilaan valin-

Kirjallinen kysymys KK 675/2018 vp

nanvapauden kasvattaminen, mutta käsityössä valinnanvapaus kaventui. Opetushallituksen oma ohjeistus käsityöopetuksen järjestämisestä on ristiriidassa POPS:n kanssa. POPS:n mukaan opetuksessa on määrä painottaa oppilaiden kiinnostuksen kohteita, mutta Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan oppilaalla ei ole oikeutta tehdä valintaa käsityön sisältöalueiden (tekninen työ ja tekstiilityö) välillä.

Tekninen työ on teorian ja käytännön jatkuvaa vuoropuhelua, jossa matemaattis-luonnontieteellinen tieto saa käytännöllisiä merkityksiä. Se on maailman mittakaavassa ainutlaatuinen kokonaisuus, jollaista ei ole muissa maissa. Tekninen työ pitää nähdä Suomen vientivetoisen kansantalouden ehdottomana kilpailuvalttina. Lisäksi teknisellä työllä on merkitystä mm. syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Teknisen työn keskeisiä tehtäviä ei tuoda esiin uusissa opetuksen normeissa. Käsityö näyttäytyy niissä oppiaineena, jonka tehtävänä on mm. luoda mielihyvää, kehittää tuntoaistia ja ylläpitää perinteitä. Käsityö oppiaineen nimenä kuvaa huonosti teknistä työtä, sillä arkikielessä käsityö ymmärretään yleensä tekstiilityöksi.

Materiaalien ja tekniikoiden osalta tekninen työ käsittää perinteisten metalli-, puu-, kone- ja sähköteknologioiden lisäksi nykyään olennaisesti myös robotiikan, automaation, muoviteknologian, teknisen suunnittelun ja tietokoneohjatun työstön (3D-tulostus, laserleikkaus, CNC-työstö). Tekninen työ muodostaa perustan juuri niiden alojen osaamiselle, joiden varassa yhteiskuntamme toimii ja kansantaloutemme lepää. Teknologiateollisuus on tuonut esiin vakavan huolensa pahenevasta työvoima- ja osaamispulasta.

Tekstiilityön keskeisimmät sisällöt ovat ompelu, virkkaaminen, neulonta, huovutus, kudonta, kirjonta ja kankaanpainanta. Niillä ei ole nykypäivänä selkeää suoraa yhteyttä työelämän todellisuuteen, vaan tekstiilityön ydinmerkitys on itseilmaisussa ja taiteellisuudessa. Nämä ovat sinänsä tärkeitä ja merkityksellisiä asioita, mutta niillä ei voi korvata teknisten perusvalmiuksien opettamista. Tekstiilityöllä on enemmän yhtymäkohtia kuvataiteeseen kuin tekniseen työhön.

"Monimateriaalinen käsityö" vaikuttaa peruskoulun lisäksi opettajankoulutukseen.

Kuvaava esimerkki on metalliteknologia, jota opiskeltiin vielä 2000-luvun alussa noin 25 opintopistettä, nyt noin 3,5 opintopistettä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä teknisen työn aseman ja opiskelijoiden teknisten valmiuksien parantamiseksi?

Helsingissä 27.2.2019

Olavi Ala-Nissilä kesk